

1925 – 90 ÅR – 2015
En jubileumsskrift

Betande får på Barkarby flygfält med Barkarby prästgård i bakgrunden, 1940-talets mitt.

Ja 37 Viggen landar på F8, Barkarby flygfält. (foto taget i maj 1989)

Grundad 1925

**BARKARBY-SKÄLBY
VILLAÄGAREFÖRENING**

Barkarby-Skälby *Villaägareförening* **90 ÅR.**

MYCKET HAR FÖRÄNDRATS sedan pionjärs-tiden, 1920-1965. Kommunen växer fortfarande med den nya Barkarbystaden som det största inflyttningsområdet. I början bestod vår förening av både villaägare och handelsträdgårdar och därför hette vi ursprungligen Skälby Fastighets-ägarförening UPA. Föreningens uppgift då var anläggning, underhåll av vägar, vatten, avlopps-frågor, el och belysningsfrågor. Allt detta ligger nu på kommunen. Idag har vi en bra kontakt med kommunen för att på ett tidigt stadium ta del av kommande förändringar som påverkar våra medlemmar.

För 90 år sedan fanns 2 st allmänna brunnar i vårt område. Först 1948 började kommunen byggandet av vatten och avloppsledningar i Barkarby och Skälby.

Det fanns bara 2 st gatlyktor i vår kommun-del på 1920-talet. En vid Skälby torg och en vid

Barkarby torg. Belysningsfrågan diskuterades flitigt fram till 1936. Då bildades Skälby elektriska belysningsförening och deras planer på belysning genomfördes.

1934 började diskussionerna om sophante-ringen och 1948 fick villaägarna köpa egna tunnor som kommunen tömde. Först 1957 blev det obligatoriskt med kommunal sop-hämtning.

1925 fick Skälby gårds mjölkbud i uppdrag att hämta post. Posten lämnades till Hedlunds affär där var och en också fick hämta sin post. Ett postkontor öppnades 1932 vid Skälby station. Från och med 1939 började posten delas ut i våra brevlådor.

Befolkningsmängden 1922 var ca 273 personer, 20 år senare var den ca 1800 personer och idag är vi ca 14300 invånare i vår kommun.

Skälby järnvägsstation,
foto från 1940-talet.

På samma plats ligger
idag förskolan Solstugan.
Foto taget 2016.

DEN FÖRSTA AUGUSTI 1928 invigdes järnvägen från Spånga till Hässelby och Lövsta med en station i Skälby. Turtätheten var cirka 40 tåg per dag. Järnvägen användes både till persontrafik och för soptransporter. Allmänt kallades tåget för soptåget och senare för Silverpilen p.g.a. dess färg. Järnvägen var ett komplement till tågen

mellan Barkarby och Stockholm från 1876, då Oscar den II invigde Mälarbanan. Under 40-talet byggdes busstrafiken ut för att ersätta tågen. Det fanns bland annat buss till Hässelbybadet och en till Mörby lasarett vilken passade besökstiderna. 1949 infördes en busslinje mellan Skälby och Jakobsberg.

Korsningen Österdalsvägen och Skälbygårdsvägen 2016.

”Salladsåkern” har förvandlats från åkermark till bostadsområde det senaste decenniet.

Fornvägen i Skälby
1950-talet.

Björkeby, Oxelvägen
och Skälbyvägen.
År 1946.

SOM EN REAKTION på trängseln, nöden och smutsen uppstod nya samhällsbildningar med villabebyggelse utanför staden. År 1902 köpte hovrättsnotarien Birger Svenonius gårdarna Barkarby och Kyrkbyn.

De första åren byggdes det livligt i området och ett 60-tal villor uppfördes. Barkarby kunde kanske inte erbjuda samma natursköna omgiv-

ningar som Djursholm eller Saltsjöbaden, men här fanns lantliga miljöer samtidigt som man snabbt kunde ta sig in till Stockholm med tåg.

Expansionen kom dock av sig lika snabbt som den börjat. I två omgångar köpte kronan upp obebyggda tomter och marken på Järvafältet. Här anlades sedan ett militärt övningsområde på markerna.

Barkarbyskolan med lärarbostaden till vänster och Frögrens villa till höger. Foto taget vid 1930-talets slut.

Barkarbyskolan idag. Vy från Skälbyvägen.

Neptuniskolans mellanstadiebyggnad. År 2015.

I BARKARBY BYGGDES den första skolan i början på 1920-talet efter att ha flyttats från Veddesta. 1927 undersökte föreningen möjligheterna att få en skola i Skälby.

Frågan stöttes och blöttes men istället byggdes Barkarbyskolan ut 1929 och ytterligare en utbygg-

nad gjordes 1938. Kriget gjorde sedan att frågan om skola i Skälby fick vänta.

1947 gjordes ett nytt försök att få en skola i Skälby men eftersom en skola skulle byggas i Kallhäll tyckte ansvariga myndigheter att det kunde räcka med en skola till i kommunen.

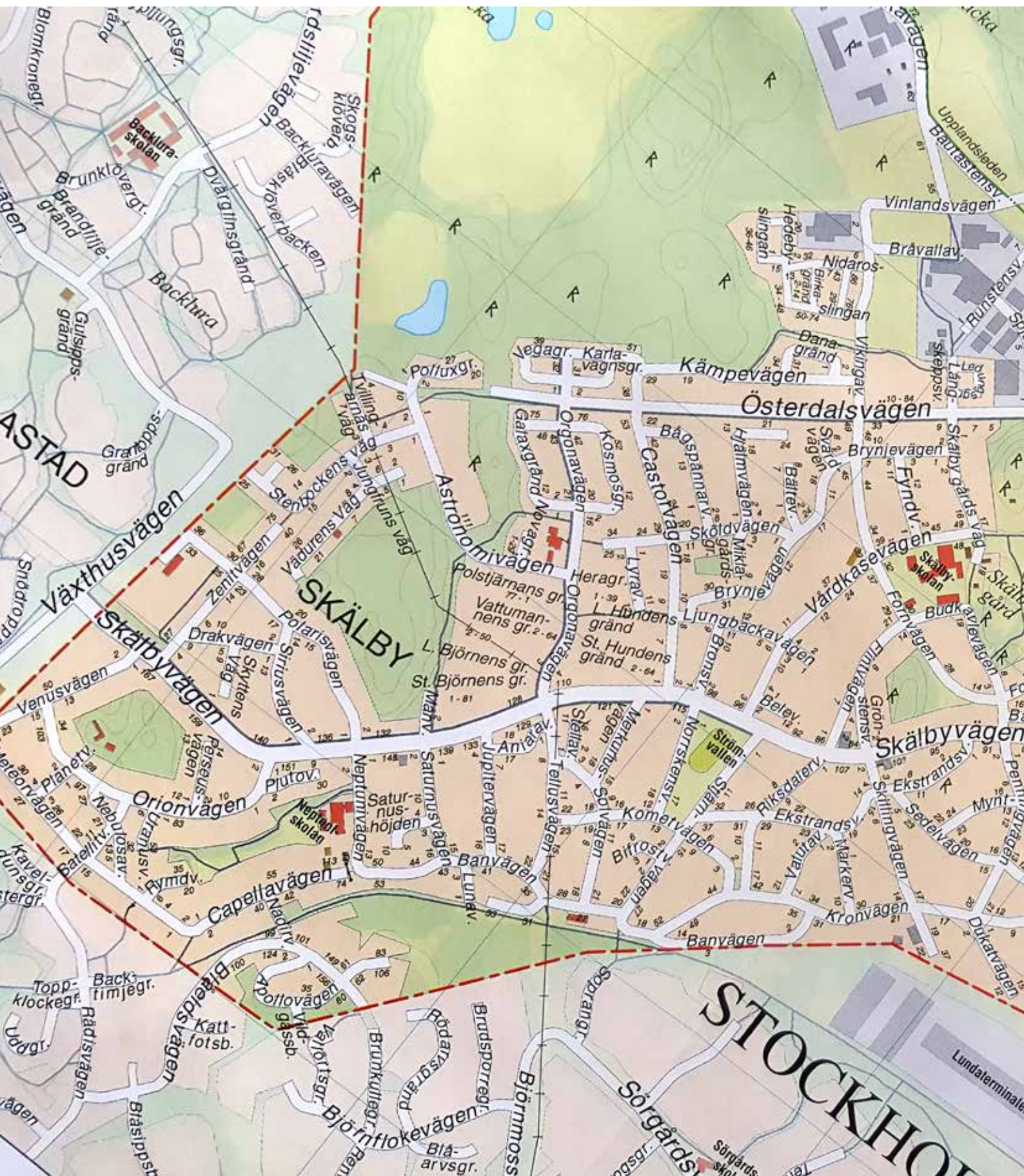
Polisen har trafikundervisning vid Barkarbyskolan i korsningen Skälbyvägen och nuvarande Flygarvägen. Foto taget på 1940-talet.

Björkebyskolan.

Skälbyskolans skolgård.

Barkarby centrum, IK Beles fotbollsplan och Barkarby järnvägsstation. Fotot taget 1945.

*Bussterminalen
vid Barkarbystation,
bron över järnvägen
i bakgrunden.
Foto från år 1984.*

*Nya Barkarbystation
under byggnation 2015.*

Barkarby bio vid Allévägen 6, senare Lagmansvägen 5. Foto taget 1926.

I BÖRJAN AV 20-talet startades Barkarbys första biograf, inrymd i gamla bryggeriet, som låg på nuvarande infarten till Welcome Hotel.

En pianist var engagerad under stumfilmsperioden, det var oftast Maurits Leipziger från Barkarby som spelade. Från starten var biografen

öppen en kväll i veckan men under 1955 visades det film 5 kvällar i veckan, onsdag – söndag, då hade även de första träbänkarna bytts ut.

När det visades långfilmer så avbröts filmen alltid för byte av filmrulle. 1955 visades den sista filmen och biografen slog igen.

Barkarby torg med LasseMaja och tingshuset. I mitten ser man Barkarbys första gatlykta. Foto från 1920-talet.

Georg Anderssons affär i korsningen Häradsvägen/Enköpingsvägen, år 1929.

” Genom att bygga samman Järfällavägen med Växthusvägen erhålls en ny huvudväg till och från kommunen. Den nya vägen kommer att ta över trafik från vägar i den södra kommundelen. Framför allt Skälbyvägen och Byleden kommer att avlastas markant.”

Barkarbybron är i dåligt skick och måste med nuvarande belastning rustas upp eller ersättas inom en tioårsperiod. Bron bör stängas av för biltrafik som i stället kan köras på en ny bro vid järnvägsstationen Stockholm Väst.

Växthusvägen vid Ormbackavägen förlängs så att den ansluter till Lövestavägen i Hässelby. Planeringen har påbörjats både i Stockholm och i Järfälla. Den förlängda Växthusvägen beräknas vara klar cirka 2005. ”

Ur översiktsplan 2001 som beslutades av Järfälla Kommun i september 2001

Korsningen Växthusvägen-Skälbyvägen mot Venusvägen. År 1981.

NÄR MAN LÄSER ovanstående text förstår man vilken tid och hur mycket pengar som läggs ner i onödan. Detta är ett monument över våra politikers oförmåga att få ”saker ur händerna”. Istället skjuter man upp och tillsätter nya utredningar som bara är ett spel för gallerierna och presenterar

samma sak igen! Att Växthusvägens förlängning behövs är det många som klargjort under resans gång men den är fortfarande inte klar efter 40 år då den planlades första gången. Det blir väldigt dyrt att bygga på detta sätt. Nu ska den vara klar under 2016 har man lovat.

Pågående vägbygge, Växthusvägen 2016

Provbekastning av bron i Barkarby år 1932.

KYRKBYN OCH TINGSBYN. En förtätning skedde långsamt genom styckning av tomter. Detta har pågått under hela 1900-talet och pågår alltjämt. Det finns en skillnad mellan de två områdena där Tingsbyn har de lite större och mer påkostade villorna. I Kyrkbyn byggdes lite enklare hus. De flesta finns kvar än idag, även

om några byggts om. Det finns även två större byggprojekt.

I Tingsbyn uppförde HSB bostadsrättsföreningen Fransborg i början på 1990-talet och Folkhem byggde ett radhusområde i Kyrkbyn. Idag fortsätter utbyggnaden av Kyrkbyn mot Barkarbystaden.

Ålderdomshemmet i Järfälla. Idag är huset ombyggt till församlingshem.

Ulriksdalsbussen år 1931.

Barkarby flygfält Hägerstalundsvägen – Kyrkvägen, 1920-talet.

Charles Lindberg på besök på Barkarby flygfält, år 1933.

Flygfoto över Barkarbyfältet, år 1945

Vy från den nya Kyrkparken mot Barkarbystaden.

DET ÄLDSTA DOKUMENT, där namnet Järfälla nämns, är daterat 26 januari 1310. I dokumentet, som är ett testamente, upprättat av ärkebiskop Nils Kettelsson, testamenterar Ragnwald Ingesson bland annat 1 mark romerskt silvermynt till "Ecclesie et presbitero in Gerfelli" d.v.s. kyrkan och kyrkoherden i Gerfelli. Namnet tros vara sammansatt av orden "gere" (kilformigt jordstycke) och "fäll" (ängsteg). Järfälla skulle således betyda "den kilformade ängstegen". Stavningen har sedan dess varierat ett 20-tal gånger, bl.a. till Gerfelda, Gerfelle, Gyrfelle, Girfella, Gerfella, Gerfälla, Jerfälla, Jerfella och på 1900-talet till nuvarande Järfälla.

Folk har bosatt sig i vad som idag är Järfälla kommun i flera tusen år, sedan den yngre stenåldern. Järfälla utgjorde tillsammans med Spånga en större sammanhängande järnåldersbygd som först i och med den medeltida sockenindelningen klövs i två socknar. Järfälla förblev ganska glesbebyggt fram till 1920-talet, när man började bygga lite mer hus. Utvecklingen gick framåt kraftigt efter andra världskriget, när flerfamiljs-hus började byggas och Järfälla var under 60-talet den snabbast växande kommunen i landet.

Befolkningstillväxten fortsätter än idag då det bor mer än 20 000 fler invånare här än 1970 och det har varit en ökning på över 10 000 bara sedan millennieskiftet. Fram till början av 50-talet var Barkaby Järfällas centrum, med kyrka från 1100-talet, pastorsexpedition, järnvägsstation och skola. Här hade fullmäktige och flertalet nämnder sina sammanträdeslokaler och kristidsnämnden sin expedition.

Barkarby blev först främst känt genom flyget med start redan 1913. 1915 började Barkarby-fältet användas för övningsflyg och senare också för uppvisnings- och passagerarflyg. 1938-74 var Kungliga Svea Flygflottilj, F8, sedermera Kungliga Svea Flygkår, baserad på fältet. 1974 upphörde fältet som flygbas i fredstid men användes ända in på 90-talet som krigsbas vid försvarsövningar. Transportflyg och räddningshelikoptrar tog över efter flygkåren. På senare tid har det varit Barkarby Flygklubb och lätta flygplan från andra klubbar och flygskolor, som använt fältet för privat- och skolflyg. Det upphörde 2010 i samband med att utbyggnaden av Barkarbystaden startades. All sådan flygverksamhet har numera praktiskt taget helt upphört i Stockholmsområdet.

Invånarantal i Barkarby och Skälby

År	Barkarby	Skälby	Totalt
1910	127		127
1950	1 330	1 349	2 679
1975	3 669	4 079	7 448
2000	3 594	6 162	9 756
2015	6 800	7 500	14 300

www.villabarkskal.org

Detta material är producerat av styrelsen i Barkarby-Skälby Villaägareförening © 2016.

Bilderna har vi dels fått från Järfälla kommuns bildarkiv, dels från Gunilla Nordgren. Mer bilder kan ni hitta i Järfälla kommuns bildarkiv www.jarfalla.se – arkivet har en fantastisk hemsida. Layout och tryck: ÅTTA.45 Tryckeri